

Javítókulcs a 3. nyelvi feladatsorhoz: a szavak szerkezete

Figyeld meg, milyen toldalékok találhatók a következő szavakban! Írd a szavak betűjelét a táblázat megfelelő helyére! Minden betűt csak egy helyre írhatsz!

A) hajói B) házat C) házi D) nézet E) nézi F) nézte

	képző	jel	rag
-i toldalék	C	A	E
-t toldalék	D	F	B

2. A felsoroltak közül mely szavak szerkezetét határoztuk meg? Írd a pontvonalra a képletnek megfelelő szót! olvasókat, olvasók, olvasmányom, olvasmányosak, olvasgathatnának

a) ige+képző+jel+rag: olvasókat

b) ige+képző+ képző+jel: olvasmányosak

Hozz létre a megadott tőszavakból a felsorolt toldalékokkal ellátott szót!

a) mond + képző + a többes szám jele + tárgyrag: mondatokat vagy mondásokat vagy mondókat vagy mondottakat vagy mondandókat

b) szín + melléknévképző + a középfok jele + a részeshatározó ragja: színesebbnek vagy színtelenebbnek vagy színűbbnek

3. Írj be a táblázatba a megadott szavak közül 1-1 szót, amelyeknek a szerkezete megfelel a megadott szempontnak! felkapcsolni, díszes, megpillantotta, legkülönbözőbb, énekszó, barátokat, villanyt, kérnéd

a) összetett szó: főnév	b) főnév+jel+rag	c) főnév+képző
énekszó	barátokat	díszes

4. Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal! Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = tő; 2 = képző; 3 = j el; 4 = rag! a b l a k (1) o k (3) b ó l(4)

5. Keresd meg a párját az a)-tól e)-ig megadott szavaknak! A megoldáshoz csak a szavak felépítésére, szerkezetére, szóelemeire figyelj!

számoz gyönggyel névtelenül bútorasztalos házasok felad

Pl.: könyv/ek/ből – gyerek/ek/nek

a) virágárus – bútorasztalos b) székkel – gyönggyel c) megmér –felad d) helyiek – házasok

e) rajzol –számoz

6. Keresd ki a szövegből azokat a szavakat, amelyek szerkezetük, felépítésük szerint párba állíthatók a megadott szavakkal! A madarak télen sokat szenvednek az éhségtől. Ha szereted a nálunk telelő madarakat, és szívesen segítenél nekik átvészelni a telet, gondoskodj az élelmükről! Az etetőbe szórj kölest vagy tökmagot! Pl.: gond/os/an – szív/es/en

a) elkészülni - átvészelni b) kenyérhéjat-tökmagot

c) barátságtól -éhségtől d) padokat – madarakat e) síelő- telelő

7. Nevezd meg a táblázatban megadott szavak toldalékát!

szó	toldalék fajtája
fogász	képző
fog(a)k	jel
fogban	rag

8. Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal! Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = tő; 2 = képző; 3 = jel; 4 = rag! sz a l a d(1) n á (3)n a k(4)

9. Melyik toldaléktípusra igazak az alábbi kijelentések?

A: Képes megváltoztatni egy szó szófaját. képző

B: Lezárja a szót. rag

C: Egymás után több is állhat. képző, jel

D: Ha van ilyen egy szóban, akkor közvetlenül a szótő után áll. képző

E: Módosítja a szó jelentését. jel

F: A szavak mondatbeli szerepét határozza meg. rag

10. Milyen toldalékfajtákat ismersz fel a következő szócsoportokban?

a. lány-om-é, asztal-ok, sötét-ebb, húz-ott, áll-j jelek

b. szék-en, magam-ról, virág-ot, anyu-nak, ad-unk ragok

c. vad-ász, mos-ogát, énekel-ni, nyaral-ás képzők

11. Az alábbi halandzsaszöveg vastaggal kiemelt szavai közül melyekre igazak az alábbi meghatározások? Írd a megfelelő szavakat a pontvonalakra!

Egy **ronta vitlározott** a **héren**. Bár **koltái** még nem **redéleztek**, **rámos kattúja** már **csomborodott**, mellette **géres zebérek dengereltek**. **Verhes digáján bős cselenték kényereltek**. **A latus csámok verelyén szanda temerék kömöröltek**.

a) 2 példa a többes számú főnévre: zebérek, cselenték, csámok, temerék, koltái közül kettő

b) birtoktöbbsesítő jellel ellátott szó: koltái

c) egyes szám harmadik személyű birtokos személyjellel és határozóraggal ellátott szó: digáján vagy verelyén

d) 2 példa többes szám harmadik személyű múlt idejű igére: redéleztek, dengereltek, kényereltek, kömöröltek szavak közül kettő

12. Minden csoportban húzd alá azokat a szavakat, amelyeknek a szerkezete megegyezik

a megadottal! Vigyázz, a csoportokon belül akár több jó megoldás is lehetséges!

a) szótő + képző + jel:

szépségek asztallapok sósabb

b) jel + szótő + képző + jel:

legokosabbak legrendesebb leggyorsabbal

c) szótő + képző + képző + jel + rag:

számításokat házasságodnak szépítgetném

d) szótő + jel + rag:

mondjon nézném vásárolhatsz